

ROSA VILA

Lectures d'estiu, tertúlies de tardor

Aquesta és la mare del ous:

Per una banda els escriptors escriuen per ser llegits per uns lectors més o menys desconeguts i sense la més mínima intenció d'establir amb ells cap altre contacte que el propi del contingut del llibre.

Per l'altra, els lectors paguen o manlleven un llibre per a llegir-lo, ignorant la cara, la vida i els motius de l'escriptor, simplement deixant-se portar per la riuada que neix del propi llibre.

I què passa doncs, quan a algú se li acut casar escriptors amb lectors, enfaixant-los dins un gènere predeterminat (novel·la històrica, de passions o negra), amb uns títols predeterminats, en un espai de temps obligat (el que va de l'estiu a la tardor)? Doncs, simplement, que o bé el riu es desborda o bé s'assecar. En el cas que el lector hagi fet els deures com a lector, els resultats fugen del control, salten els marges de la novel·la, s'entra al món de les motivacions de l'autor, es treu el nas a la cuina de l'escriptor, o al seu safareig amb més d'un drap

que no ha estat tractat amb lleixiu.

I en el cas que l'hipotètic lector no hagi complert la seva part del contracte, perquè el tema, l'autor, el títol o el temps no han estat propicis, el riu s'acaba d'assecar, la sala no s'acaba d'omplir i l'autor pot acabar fent una conferència-monòleg.

I això són les Tardors Literàries, —i ja en van tres— organitzades des del Centre d'Estudis Argentonins per a un públic no especialitzat, amb la intenció d'anar creant hàbits de lectura, de comprensió i de diàleg, entre joves i grans sobre unes obres i autors vius i més o menys propers. Però, sobretot, amb la voluntat d'anar ampliant el ventall literari, des de la base, al nostre poble i fora d'ell. Voluntat que enguany no ha estat corresposta ni dins ni fora el Saló de Pedra i no sabem per què, si per haver començat amb mal peu per la baixa per malaltia de la primera autora, la Maria Antònia Oliver, si per la pluja d'algun altre dia o si pel tema escollit, el de "Lladres i Serenos".

Paraules d'engany

Tot plegat, un engany. Perquè la propaganda ja enganya: els llibres escollits són més que de lladres. I perquè els quatre autors també ens enganyen: tots i cadascun d'ells, amb l'excusa de fer novel·la negra, de màfies, de bòfies, de segrests, d'okupes i de vampirs, ens engalten pràcticament tots els temes haguts i per haver en la nostra societat.

La Mª Antònia Oliver, no ens ho ha dit de paraula, perquè estava malalta, però en el seu *Estudi en Lila*, ens enganya quan aprofita la intriga de la seva història, per

introduir-nos en el vocabulari de les Illes; per plantejar algunes de les conseqüències de les relacions pares-fills; per ensenyar-nos una bòfia que no és portadora de seguretat; per fer-nos patir una violació; i per mostrar-nos uns valors gairebé en desús, com a manera d'entendre la vida.

En Manuel Joan i Arinyó, en el seu *Cas Torreforta*, també ens enganya. Escrit inicialment per un encàrrec per a guió de cinema sobre "uns fets tristament reals i propers, els de les xiques d'Alcàsser", amb molta acció i diàlegs, sense a penes descripció de paisatges ni de personatges, "volia que fos una cri-

tica a la societat que permet i amaga els delictes provocats pels poderosos...i és que tinc molt clar que la veritat oficial, no és la de veritat". Quan, des del públic assistent i des d'alguna crítica de diari, se l'acusa d'abusar de la crueltat, en el segrest, en els crims de pederastes i en les violacions, ell afirma que "és la meua manera de denunciar un poc a la societat. En la versió castellana, destinada sobretot a alumnes d'institut, hi he suprimit la sodomització, però emplaço als joves a saber que existeixen totes aquestes formes de delicte". En això no ens enganya, i per demostrar-ho, es mostra encès

quan ensenya a la concurrència fotocòpia del sumari. No s'inventa doncs els "pèls de diferents individus en el cos de X, fractures, cremades, empalament, contusions, ungles arrancades, mossegades d'animals de presa, marques de corretges al coll, als turmells, als canells..." I es trasbalsa quan afegeix "I encara el més dur: la maldat existeix en l'àmbit familiar". Per això, diu a tot el qui el vol escoltar, però sobretot als joves "que la violació és una mania de bojos, però també de rics. Cal que sàpiguen que la maldat existeix en el món i que quan un és dolent i a sobre té diners, ho pot fer tot". Ell ho volia dir amb la seva novel·la, on simplement ha canviat lloc i noms, i ha fet portar la investigació per un periodista de tv7, fet aquest que salva amb una moralina final, quan ve a dir que els periodistes no són policies. Cosa que no deu haver llegit en Xavier Moret quan va escriure el seu *Zanzíbar pot esperar*, ja que també utilitza un periodista per ajudar a la investigació que porta sense massa ganes el seu detectiu alternatiu, Max Riera. En Moret ens enganya amb el títol, més propi de qualsevol dels seus llibres de viatges (*Amèrica, Amèrica* o *Boumerang*) que de lladres i serenos. Però és que ell, com a bon periodista i amant de la novel·la negra americana, feia temps que "volia aprofitar la intri-

ga per a retratar la realitat social del moment. Per fer-ho tria un espai tancat de Barcelona, la Plaça Reial, i un de poc més obert, Gràcia, i ho contraposa a l'espai de somni més tòpic del paradís més exòtic, Zanzíbar. I hi posa personatge especial (el creat a *Qui paga mana*) que té un peu a cada banda, que és veí de la plaça: un hippy que ha quedat penjat als anys setanta, quan es pensava que podria crear una societat alternativa. El resultat és una novel·la més urbana que de viatges. Més de crònica social (de fets i d'idees) que d'intriga. Més gris (d'asfalt) i verda-blava (d'illa verge) que negra. Més amable que angosant, en definitiva i sospitem que, és una gènesi ben diferent a la que ha portat a l'Andreu Martín a escriure *Corpus Delicti*. "És per una dèria antiga, que ve d'un conte de vampirs d'un recull que em va regalar una noia l'any setanta, i que des d'aleshores vaig guardar a la recàmera, i que es va anar materialitzant a mesura quan m'arribava informació dels diaris sobre un personatge J.J. Haigh, jutjat a Londres per haver matat a Mrs. Durant el 18 de febrer de 1949, amb l'excusa de ser un vampir". Per això, l'Andreu Martín que, a més de ser escriptor, és psicòleg, voldrà prendre per la seva novel·la un personatge que és boig, però que es considera a sí mateix sa, tot i que es fa

passar per boig. És una novel·la de vampir, amb començament que no és d'engany: "Els vampirs existeixen. Jo en soc un", però si que ho és en la trama, de manera que no sabem si ell es considera de debò vampir o no. Per tant, novel·la d'engany. No per la història, que està basada en un personatge, uns llocs i uns fets reals, —dels quals l'autor mostra al públic retalls dels diaris de l'època—, però sí novament pel títol. "Si no existeix cos del delictes, no hi ha possibilitat que em condemnin... fes desaparèixer el cos del delictes del teu crim i quedarà impune". De fet, el que compta per a l'autor és un gran tema, el que l'ha motivat a escriure aquesta novel·la: "El de la bogeria, que fa més por que la mort"; i el que compta pel lector és com l'autor ho fa circular: amb gran mestratge.

I tot i que el de la bogeria no va ser l'únic tema de la nit, autor i lectors, junts i propers, van fer que el col·loqui traspassés els límits de la novel·la.

No era d'això del que es tractava?

Els quatre autors ens enganyen:

tots i cadascun d'ells, amb l'excusa

de fer novel·la negra, de màfies,

de bòfies, de segrests, d'okupes i

de vampirs, ens engalten pràcticament

tots els temes haguts i per haver en

la nostra societat

fruites

SERVEI

A

DOMICILI

GRATUÏT

Carrer Gran, 12 • Tel. 93 756 12 83 • ARGENTONA

de més i de menys

detalls i il·lusions

Carrer Gran, 20
08310 ARGENTONA

Tel.: 93 756 10 37